ԹԻՒ 1004 ՏԱՐԻ ԵՐԵՔՇԱԲԱԹԻ ՇԱԲԱԹ 1882 ԱՊՐԻԼ 24

ԱԶԳԱՑԻՆ

10 փարայ **ՕՐԱԹԵՐԹ** 10 փարայ

Հայիենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է 60 ղուրուշ եւ գաւառաց համար 7 արծաթ մէճիտ կանխիկ. գաւառական «Թղթատարութեան ծախքը մեր վրայ է: վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժանորդը ալ կրնայ առնել:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Բիզա փաշա խան թ. 14: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր եւ ընդունիր: Յանձնուելոյն տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ. աւելի անգամի համար սակարկութիւն կըլլայ:

ԱԶԳԱՑԻՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Այս խնդիրը կորզեան հանգոյցի նըման անլուծանելի կերպարանք մը առած չնորհիւ ազգային այն ձախող դիւանագիտութեան որ վեց երկար ամիսներէ ի վեր ժողովրդեան մտքերը ահաբեկեց, ազգային իշխանութիւնն անդամալուծեց և որ աւելի ցաւալին է, աւելի մեծ վտանգ հանդերձեալ է բերել Ազգին եթէ Ազգային ժողովը իւր մեռելանման թմրութենէն դեռ չըսթափելով նորա բոյժ և դարմանը չը խորհի:

Ազգին մէջ այս մասին զանազան կարծիքներ կան: Ոմանք կը ջանան հաստատել թէ ներսէս Պատրիարքի պաշտօնավարութիւնը այլ ևս Ազգին օգտակար չէ և չկրնար ըլլալ. (բարեբաղդաբար ասոնք խիստ սակաւաթիւ են.) այլք կը ջանան Բ. Դրան և ներսէս Պատրիարքին մէջ համաձայնութիւն մը գոյացնելու, ատ անդ քարոզելով և հռչակելով թէ Բ. Դրան և ներսէսի Պատրիարքին յարաբերութիւնք ձկտեալ են. իսկ ուրիշ մաս մը կը պնդէ թէ ներսէս սրբազան այս անգամ իւր հրաժարման մէջ անդրդուելի ըլլալով, նորա հրաժարականն ընդունիլ և Տեղապահ մը կարգել հարկ է:

Ճշմարտութեան և արդարութեան դէմ մեղանչած չենք եթէ ըսենք որ ներսէս Պատրիարքի պաշտօնավարութիւնը իսկզբանէ անտի: օգտակար եղած է: Ազգին. ներսէս սրբազան իբր մարդ իւր թերութիւններն ունեցած է և անշուշտ զերծ չէ թերութենէ. նէ. զոր և մեք երբեմն երբեմն իբր սահմանադրական Պատրիարք քննադատած ենք ինչպէս կը պահանջէ ազգային Մամլոյն պարտաւորութիւնը. Բայց այնոր գործերը ընդհանրապէս ծուռ մեկնել և Ազգին վնասակար ցուցնելը պարզ թշնամութենէ անդին չանցնիր: Եթէ այս կարծիքը պաշտպանող անձինք Հայկական անուանեալ խնդրոյն անյաղողութիւնը իրենց գլխէն կը բռնեն, մեծապէս կը սխալին. վասն զի այդ խնդրոյն համար բռնուած քաղաքականութիւնը և ատոր անյաջողութեան պատճառները մի միայն ժամանակը կարող պիտի ըլլայ պարզել և իւր վճիռն արտասանել:

Ներսէս սրբազան ազգային տեսու-

Թեամբ Ազգին օգտակար չէ եղած ըսելը ճշմարտութեան դէմ մաքառիլ է, և խիստ է ընդդէմ ճշմարտութեան աքացել: Գալով Ն. Սրբազնութեան Բ. Դրան հետ ունեցած յարաբերութեանց, ներսէս սրբազան ինչպէս իւր Ազգին նոյնպէս և իւր արդարասէր վեհապետին և երկրին միշտ սիրելի և օգտակար եղած է երբև բնազմաժամանակեայ մի փորձառու և կարևոր պաշտօնեայ. և եթէ այսպէս չըլլիներ, ոչ վեհ. Սուլթանը նորա հրաժարականը կը մերժէր և ոչ Նախարարաց Ժողովը նորա դիտողութիւնները նկատողութեան կառնուր և զանոնք դարմանելու նախանձ կը ցուցընէր: Հետևաբար այս կարծիքը ևս սխալանքէ ազատ չէ:

Մենք ուրիշներու հետ կը հաւատամք թէ ներսէս սրբազան իւր ութամեայ Պատրիարքական պաշտօնավարութեան բազմակնճիռ աշխատութեանց մէջ խոնջած և պարտասեալ ըլլալով, այս աստիճարէն բոլորովին հեռանալ կուզէ այժմ. սակայն Ազգային Ժողովը տակաւին վերջին ազդու փորձ մ'ընելու պարտականութիւնն ունի դիմելով առ Ն. Սրբազնութիւնն և խնդրելով որ ընդհանուր Ազգին համակրանաց առջև խոնարհելով ժամանակ մը ևս իւր պաշտօնը շարունակելու չնորհն ընէ, ծառայելով ազգային սեղանոյն ինչպէս ծառայեց ութը տարի ամբողջ. սակայն բնական է որ այս փորձը չպիտի յաջողի, քանի որ ոչ վարչութիւնը և ոչ Ատենապետաց դիւանը դեռ չկրցան խորհիլ այն ներքին դժուարութեանց և պատճառներուն վրայ որոնք Պատրիարքական պաշտօնին զսպանակը եթէ ոչ անդամալուծելու գոնէ տկարացնելու դատապարտած են: Արտաքին պատճառները կարգադրելու հոգը արդէն վեհ. Սուլթանին կառավարութիւնը ինքն ստանձնած է և զայն գործադրելու համար հանդիսաւոր խոստում տուած է, մանաւանդ որ գաւառաբնակ ժողովրդոց իսկական պիտոյքները և ճշմարիտ չահերը ճանչող բարձրաստիճան նախարար մը պաշտօնեութեան դլուխն ամբարձած ըլլալով այժմ, այդ խնդիրներուն ժամ առաջ գործադրութիւնը յուսալի է մեզ:

Ուստի ներկայ պարագայներէն օգուտ քաղելով Ազգային Ժողովոյ գումարումը վերջացնել հարկ է. ով որ պարագայ-

Ներէն օգուտ քաղել չը գիտեր; Նա իմաստուն չէ և անարժան է ամեն չնորհաց: Ազգային Ժողովոյ պարտականութիւնն է բարեխնամ կառավարութեան գործն ու կարեկցութիւնը հայցել Ազգին ներկայ ազիողորմ վիճակին վրայ. գոյ նմանը երբէք տեսնուած չէ պատմութեան մէջ. Ազգային Ժողովոյ պարտականութիւնն է նաև դիմել առ Ներսէս սրբազան, իրաց ներկայ վիճակին փաստերը ցուցնել, ընդհանուր Ժողովրդեան առ ինքն ունեցած համակրալիր սերը յայտնել և խնդրել որ այս ամեն նկատողութիւններով յանձն առնու ժամանակ մ'ևս վարել իւր պաշտօնը. եթէ այս փորձն ալ ի դերև երթէ, այն ատեն Ազգային Ժողովոյ կը մնայ ազատ ամեն նկատումներէ և դիւանագիտութիւններէ ընել ինչ որ կը պահանջէ Ազգին ճշմարիտ չահը և ճշմարիտ օգուտը:

ՆԵՐՔԻՆ

Պարսից կառավարութիւնը բարձրաստիճան պաշտօնատար մը քանի ղինւորներով Թօթուր ղրկեր է Տէրպազ աղային աղդարարելու համար որ Շիքաղ քիւրտերուն պարագլուխ և իւր հիւրն եղող Ալի խանը ձերբակալէ: Միանգամայն երկուքին ալ պատուէր տուեր է որ եթէ չը հնազանդին, կեդրոնական կառավարութիւնը բաւական զօրք պիտի ղրկէ իւր հրամանը գործադրելու համար: Տէրպազ և Ալի խան կարճ միջոցի մէջ Թէհէրան երթալու պարտաւոր են: Սակայն պարսիկ պաշտօնատարին հնազանդելէ առաջ արտաքին պաշտպանութեան գիմելու փորձ փորձեր են: Պաշգալէի և Վանայ Օսմանեան իշխանութեանց մարդ ղրկելով, սահմանագլուխն անցնելու և ժամանակ մը Օսմանեան հողին մէջ մնալու արտօնութիւն խնդրեր են: Ասկէ զատ Շէյխ Համիտի և Թիմուր օղլուի նամակներ գրած են խնդրելու համար որ ամեն ազդեցութիւն ի գործ դնեն Պարսից կառավարութեան պատժէն ղիրենք ազատելու համար: Օսմանեան իշխանութեան պատասխանը դեռ յայտնի չէ:

— Հէքեարիի կուսակալ Հիլմի փաշա քանի մ'օրէ ի վեր Վան կը գտնուի Հէքքեարի գաւառին վերաբերեալ բարե-

կարգութեանց վրայ վանայ կուսակալին հետ խորհրդակցելու համար։

— Կըսուի թէ Բաղէշի կուսակալութիւնը պիտի ջնջուի, և երկիրը երկու գաւառի հետ պիտի միացուի։

— Անգղիական ընկերութիւն մը ըզմիւռնիոյ ծովեզրանց ընկերութեան անշարժ կալուածները և իրաւունքները գներ է։ Պայմանագիրը ամսոյս 17 ին Փարիզի մէջ կնքուեր է։

— Հայաստանի մէջ մանաւանդ վանայ կողմերը խստաչունչ ձմեռ մը կընէ տակաւին և հաղորդակցութիւնք դըժուարացած են։ Միւս կողմանէ, կըսեն մայրաքաղաքիս Թան լրագիրը, տեղւոյն թղթատարութեան տնօրէն Բիւշալի էֆ. ֆը պաշտօնին մէջ եռանդեամբ կաշխատի և բոլոր լրագիրները արգիլել ուզեր է։ Ռուսական հիւպատոսը այս բանին դէմ բողոքելով, կեդրոնական վարչութիւնը հրահան ըրեր է որ համառօտ քննութենէ մը ետև լրագիրները իրենց տէրերուն յանձնուին։

— Մէմօրիալ Տիփլոմաթիք լրագիրը կը գրէ թէ անգղիական կառավարութիւնը Խտիվին բացարձակապէս յայտարարեր է որ Եգիպտոսի կառավարութեան մէջ դործօն դեր մը պէտք է առնու և տէրութեանց յանձնարարած բարեփոխութիւնները ժամ առաջ գործադրէ։ Լորտ Կրանվիլ Արապի պէյին պաշտօնանկութիւնը պահանջեր է, և իրաց ներկայ վիճակին մէջ Խըտիվին իշխանութիւնը պահանջելու կարևորութեան վրայ պնդեր է առանց Սուլթանին գերիշխանութեանը դպչելու։

— Ցար կըսէ թէ պատերազմի տուգանաց պայմանագրութիւնը այսօր պիտի ստորագրուի։

Այս լուրը անհաւատալի կը թուի մեզ։

— Մայրաքաղաքիս նորընտիր գաղղիական դեսպան Նօայլ մարքիզը յառաջիկայ երեքշաբթի օր Վեհ. Սուլթանին պիտի ներկայանայ իր դեսպանական դրերը մատուցանելու համար։

— Նօրտէնֆէլտ Միթրայեօզի դրութեան ներկայացուցիչ Պ. Բօա, էֆի դերութեամբ նոր ծովառումբ մը ներկայացուցեր է կառավարութեան։ Վեհ. Սուլթանը հրամայեր է որ Լէյի և Պերտանի ծովառումբներուն բաղդատական փորձ մը կատարեն։

— Սթամպուլ կըսէ թէ Բ. Դուռը տէրութեանց ծանուցեր է որ առևտրական դաշնագրոյ պայմանաժամը լրանալէ յետոյ 20 առ 0/0 յաւելուած մը պիտի ըլլայ մուտքի տրոց վրայ։

— Լա Թիւրքի որ կէս պաշտօնական թերթ մ'է, յօդուած մը կը հրատարակէ նախկին նախարարապետ Սայիտ փաշայի վրայ և կըսէ թէ նորա պաշտօնանկութիւնը առժամեայ է։

— Սթամպուլ կըսէ թէ Պուլղարիոյ աղատակոնք հետզհետէ կը բազմանան և Ռուս պաշտօնակալաց դէմ ժողովրդային բուռն ցոյցեր կընեն. իշխանին ներկայանալ ուզող պատուիրակութիւնը վրանցա երթալով Զանքօֆի ներկայացեր է։

— Ռուսիոյ Նոր լրագիրը կը հերքէ Փեթրսպուրկի լրագրոյն այն կարծիքը թէ Նօվիքօֆ իւր պաշտօնին մէջ չը յաջողելուն համար Ռուսաստան կանչուած է։ Նոր կըսէ թէ Նօվիքօֆ արդէն քիչ ժամանակի համար այս պաշտօնը ստանձնած էր, և թէ ոչ ինքը և ոչ Պ. Թօրներ այլևս Պոլիս չպիտի վերադառնան։

— Բերայի թաղապետութիւնը Բանկալթիի գինուորական դպրոցին դիմացը գտնուած հրապարակը Պ. Ֆօսկօլոյի ծախելով, Բանկալթիի հասարակութիւնք բողոքագիր մը կըստորագրեն թաղապետութեան սոյն ապօրինի վաճառման դէմ։

— Սիլիվրիէն Նէօլոգոսի կը գրեն թէ աւազակութեանց երեսէն հասարակաց ապահովութիւն բնաւ չկայ, և բազմաթիւ դեպքեր կը պատահին որոց մին է տաճկի մը յօրտեաղ գիւղը գանուիլն, որ ժողովրդեան վրայ խիստ գէշ տպաւորութիւն ըրեր է։

— Մակեդոնիոյ Ֆասթօրիա քաղաքէն Նէօլոգոսի կը գրեն թէ Քալավօս անուն աւազակապետը իւր խմբովը Քլերիցի գիւղին վրայ յարձակելով, գիւղացիք քաջութեամբ աւազակաց դէմ կռուելեն, սակայն ասոնց ղէնքը աւելի լաւ ըլլալով գիւղացւոց յաղթեր և մէկերնէն չորս հարուստ բռնելով չարաչար գանակոծեր են։ Ձատկէն 10 օր վերջն ալ Թըրաբէդուզդի կոչուած գիւղին վրայ ուրիշ աւազակախումբ մը յարձակելով Հաքիք անուն տաճկի մը տունը կողոպտեր է. կըսուի թէ Ֆրուբիսգա անուն անտառը աւազակաց օրջ մ'եղած է և Պուպպիսթա կոչուած քրիստոնեայ գիւղը աւազակներէն կողոպտուեր է։ կառավարութիւնը թէև խիստ միջոցներ ձեռք առեր է, սակայն աւազակաց բնաւ վոյթը չէ եղեր։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

(Աժանս Էնկլինըը)

Լոնտրա 5 մայիս

Պ. Կլատսթոն Պ. Բարնէլի արձակման վերաբերեալ հարցման մը պատասխանելով ըսաւ թէ Պ. Բարնէլի ազատութիւն տրուեցաւ վասն զի կառավարութիւնը տեղեկացաւ թէ Պ. Բարնէլ իրլանտիոյ բարեկարգութիւնը վերս հաստատելու պիտի նպաստէ, այնու պայմանաւ որ ետ մնացած պարտքը վճարուի։

Փեթրսպուրկ 4 մայիս

Իսրայէլեան պատուիրակները յայտարարեցին թէ Հրեից համար դրուած նոր օրէնքը չեն ընդունիր. վասն զի այդ օրէնքը հարուստները կը պաշտպանէ իսկ աղքատները կը զրկէ։

Պերլին 4 մայիս

Մխախոտի մենաւաճառին ազատականաց կողմանէ մերժուիլը հաւանական է։

Աթէնք 4 մայիս

Վաղը Ս. Դէորգի տօնն ըլլալով Մայր եկեղեցւոյ մէջ «Զքեզ Աստուած գովաբանեմք» պիտի երգուի. իրիկունը պալատան մէջ մեծ ցարահանդէս պիտի ըլլայ. 800 հոգիի հրաւէր ղրկուած է։

Կորնթոսի ջրանցքի ընկերութիւնը իւր պատրաստութիւնքը աւարտեց և շինութեանց պիտի սկսի։

Ծրագրի մը համեմատ թագաւորը և պալատականք դեսպանք և բազմաթիւ երևելի անձինք Քալամաքի պիտի երթան. կրօնական արարողութենէն վերջը կը տեսած և ոչ իսկ ձայն մը լսած էր, և ինքզինքը միշտ մինակ կը կարծէր։

Քօմիւնի պատուիրակները սենեկին բոլոր բաները հետաքրքրութեամբ զննեցին, անկողինը և կանանց բակին վրայ նայող պատուհանին վանդակները խառնեցին և ժանտարմաներուն ամենախիստ հսկողութիւն մ'ընել հրամայելէ վերջը, դուրս ելան առանց Մարի-Անթուանէթի բառ մ'ըսելու, այնպէս որ թագուհին ալ կարծես զանոնք չտեսաւ։

ԼԸ·

ՓԱ-ՓԷՐՏԻԻ ՍՐԱՀԸ

Թաղապետներուն բանտարկելոյն սենեակը մտած ծրը իրիկուան դէմ թխադոյն թիկնոցով, սև ժաղերով և եռանդուն հայրենասիրի գլխարկով մարդ մը Փա-Փէրտիւի ընդարձակ սրահը կը պըտրտէր և ուշադրութեամբ եկող գացողները կը դիտէր որոնք սրահին սովորա-

ԿԱՐՄԻՐ ՏԱՆ ԱՍՊԵՏԸ

ԼԴ·

ԲԵՐԴԻՆ ԲԱՆՏԸ

(Շար. տես թիւ 1003)

— Իմ քեղի ըսածս այդ չէ, կրկնեց Տիւշէզն. այլ կը վախնամ որ ինքզինքդ վտանգի մը չենթարկես։

— Տղայակա՞ն բան։ Ահա մէկը կուգայ։

Թէև այս խօսակցութիւնը ցած ձայնով եղաւ, սակայն թագուհին բառ մը չկորսնցուց։ Գերութիւնն ղգայարանքները աւելի կը զօրացնէ։

Երկու պահապաններուն լսածը խել մը մարդոց ոտքին ձայնն էր որոնք դրան կը մօտենային։

Գուռը բացուեցաւ։

թաղաւորը արծաթէ թիով մը հող պիտի նետէ սայլակի մը մէջ զոր Պ. Թրիքուբի առանձին տէղ մը պիտի փոխադրէ և հոն յիշատակաց արժանի կոթող մը պիտի կանգնուի. այս պահուն թագուհին ելեքտրականութեամբ տինամիթէ 47 ական պիտի պայթեցնէ 1000 կանգուն անդին ժայռ մը փլցնելու համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Գեր. փոխանորդ հայրը Բարուքէհեասիի հետ նորընտիր նախարարապետ Բարձր. Ապտիւրահման փաշայի այցելութեան գնաց երէկ, սակայն հոն չգտնելով, այսօր վերստին պիտի երթայ։

——

Վարչական խորհուրդը երէկ Պատրիարքարան նիստ ըրաւ։

Երզնկայի առաջնորդ Գեր. Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքեան անձնական տըկարութեան պատճառաւ առաջնորդական պաշտօնէ հրաժարած ըլլալով, Վարչութիւնը զայն չընդունեց և այս մասին հարկ եղածը գրել որոշեց։

Կըսուի թէ Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոս Երզնկայի մէջ անստորագիր նամակ մ'ընդունած է, որով իւր կենաց դէմ սպառնալիք եղած է. և քննութեղով ըստուգուեր է թէ այս գրութեան հեղինակը բողոքական ազգային մ'է եղեր։

Հաւանական է որ Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոս այս դէպքին պատճառաւ կը հրաժարի։

——

Երուսաղէմի Ա.Մեն. Ս. Պատրիարքը յառաջիկայ շաբթու մայրաքաղաքս հասնելուն առթիւ վարչութիւնը քանի մը կարգադրութիւններ ըրաւ երէկ և որոշեց կ. Պոլսոյ և Երուսաղէմի Պատրիարքական փոխանորդները վարչութեան անդամոց միոյն հետ որոց հետ պիտի գտնուին նաև քանի մը եկեղեցականք և բարապանք, փոքրիկ շոգենաւով մը ընդառաջ ղրկել. Ն. սրբազնութիւնը շոգենաւէն առնուլ և յիշեալ փոքր շոգենաւով Գումգաբուի նաւամատոյցը հանել, ուր պատրաստ պիտի գտնուի եկեղեցական դասը. Ն. սրբազնութիւնը

կան ժողովուրդը կը կազմէին և որոնք այս միջոցիս բազմաթիւ էին, յորում դատերը մեծ կարեւորութիւն ստացած էին և ամեն դատի վերջը գլխաւորութիւն էր։

Այս թուականին մարդիկ երկու կարգի բաժնուած էին, գառն և գայլ, ոմանք այլոց երկիւղ պատճառելու համար գամանք մ'ունէին անչուշտ, վասն զի մարդոց կէսը միւս կէսը կը լափէր։

Մեր վայրագ շրջիկը կարճահասակ էր սև և աղտոտ ձեռքովը լախտ մը կը շուշափէր որ «սահմանադրութիւն» կը կոչուէր. իրաւ է որ այս ահաւոր զէնքը ճօճող ձեռքը անոր տարօրինակ կերպարանքին նայելով շատ պզտիկ կերևէր. սակայն այս ահարկու կերպարանքով մարդը ոչ ոք չհամարձակեցաւ քննել։

Հասարակաց հրապարակին վրայ խումբ մ'անձեր կը պտրտէին որոնք հեռուէն անոր երկայն սև մօրուսը, խիտ յօնքերու ներքև ծածկուած կանաչագոյն աչ-

անահ ուղղակի Մայր եկեղեցի պիտի իջնէ և պիտի աղօթէ. յետոյ Պատրիարքարան եկնելով պէտք եղած շնորհաւորութիւնները ու յարդանքները պիտի կատարուին։ Ապա Ն. սրբազնութիւնը երուսաղէմայ տունը պիտի իջնէ։

Ազգ. Պատրիարքարանէն երէկ գիր գրուեցաւ Գալաֆեան Մեծ. Յովսէփ էֆէնտիի որ ի պատիւ աղդին իւր չոգենաւներէն մին Տ. Եսայի Ս. Պատրիարք Հօր տրամադրութեան նգրքև դնէ նոյն օրը։

——

Կրօնային ատեանը մայրաքաղաքիս մէջ գտնուած անպաշտօն եպիսկոպոսաց և վարդապետաց մէկ ցանկը ներկայացուց երէկ վարչութեան. սակայն վարչական խորհուրդը այս մասին ընելիք տնօրէնութիւնը ուրիշ նիստի թողուց։

——

Վարչական խորհուրդը Մայր եկեղեցւոյ ջրհանապետի խնդրոյն ալ զբաղեցաւ երէկ, և նկատելով որ թաղապետութիւնը հակառակ օրինաց և Պատրիարքարանի իրաւասութեան Մայր եկեղեցւոյ ջրհանկրաց խումբը թաղային ջրհանկիրներու վիճակին վերածեր է, մինչդեռ Պատրիարքարանի ջրհանկիրք կառավարութեան հրամանագրերով իրեւ դուռ (գաբու) նկատուած են իրենց ժամանակաց հետէ, Դարու-քէհեասիին յանձնարարեց որ օսմանեան վսեմ. նախարարին հետ այս մասին բանակցելով, պարտուպատշաճը տնօրինելու փոյթն ունենայ։

——

Փիլիպէ պոպոլիսի արքեպիսկոպոսը 1876 ին տօք. Ֆոց անունով գիտնական մը ղրկած էր Հայաստան քրիստոնէից կրօնութեան խնդիրը ուսումնասիրելու համար. յետոյ տօք. Ռիւտոլֆ Ուօլը Հէքեարի ղրկած էր։ Այս վերջին պատկառելի եկեղեցականը Հէքեարիի մէջ երբեք ամիս ամբողջ հիւանդութեան են. թակայ ըլլալով, Եւրոպա մեկներ է իւր առողջութիւնը վերըստանալու համար։

——

Ազգ. Պատրիարքարանէն գաւառաց առաջնորդներուն շրջաբերականներ ղրկուեցան որոնք խել մը հրահանգներ կը պարունակեն։

Նախ պատուէր կը տրուի որ առաջ

քերը դիտելով կը սարսափէին ցորչափ այս ահարկու հայրենասէրն իրենց կը մօտենար։

Այս սարսափն աւելի անկէ առաջ եւկած էր որ հետաքրքիր անձինք անոր մօտենալու կամ ուշադրութեամբ անոր նայելու առեն, լախտաւորը իւր ձեռքի ծանր զէնքը քարին կը զարնէր, և մերթ խուլ մերթ սուր ձայն մը կը հանէր։

Մի և նոյն պահուն ուրիշ հայրենասէր մը (այս միջոցին մարդ իւր կարծիքը ճակտին կամ հագուստներուն վրայ գրած էր) նոյն պահուն կրսեմք ուրիշ հայրենասէր մը սրահին դրնէն ներս կը մտնէր և առանց ներկայ եղող անձանց սարսափն ինքն ալ ղգալու քիչ մ'անդին կը պտըտէր, այնպէս որ սրահին կէսը հասած տեն իրարու հանդիպեցան։

Նորեկն ալ միւսին նման գլխարկ մը դրած, թխադոյն թիկնոց մը հագած էր, աղտոտ ձեռքը լախտ մ'ուներ, և անկէ աւելի թուր մ'ուներ որ սրունքնորդք ոևէ պարագայի մէջ ուղղակի Բ. Դրան չդիմեն, այլ Պատրիարքարանի բովէն անցնեն իրենց խնդիրները։ Նոյնպէս հարստահարութիւն կամ այլ խնդիր պատահած տեն նախ տեղական կառավարութեան դիմեն, ապա Պատրիարքարան յայտագրեն։

վագըթի այս առաւօտ հետևեալ տագնապալից լուրերը կուտայ իւր քաղաքական տեսութեան մէջ։

Ռուսիոյ հարաւային կողմերը մեծամեծ ապստամբութիւն ծագելու լուրեր տարածուած են փէթրսպուրկի մէջ. կառավարութիւնը անմիջապէս զօրք ղրկելու որոշեր է։ Էրէնից դէմ ոտք եղնող հազարաւոր դիւղացիք Ռուսական զօրքը ետ մղեր են. զօրաց նահանջմամբ կառավարութեան դէմ եղող կուսակցութենէն շատ մարդիկ զինուեր և գործ. մեծցուցեր են։ Օտեսայի կողմերը զինւորական մեծամեծ շարժումներ ըլլալով, բոլոր պահապան զօրքը ասդին անդին ցրուեր են. հրէից դէմ եղող ժողովրդեան մէկ մասը զէնքը կառավարութեան դէմ դարձուցեր է։

Վերջին տեղեկութեանց համեմատ Պօսնիոյ հիւսիսային կողմերը Աւստրիոյ դէմ բուռն շարժումներ տեղի ունեցեր են. աւստրիական զօրքը ամրութեանց մէջ ապաստանելով նորէն նպաստ խընդրեր են. քանի մը տեղեր աւստրիացիք չարաչար յաղթուելով, զօրավարները չըփոթեր են. սպայակոյտէն չորս հինգ սպայ սպանուեր և 10 ի չափ մեծ սպայներ վիրաւորուեր են։ Աւստրիական թնդանօթաձիգ զօրքը թէև մեծ ծառայութիւն մատուցեր է իւր տէրութեան, սակայն հուսկ ուրեմն տեսնելով որ ի գլուխ չպիտի կարենայ հանել ետ ղրկուեր է. չորս հինգ տեղ աւբստրիական զօրքը սաստիկ չարդ կրեր է, և տեղ մ'ալ ռազմամթերից անտուկը պայթեր է. Պօսնա-Սարայէն վիրաւորեալոց բազմաթիւ կառքեր ղրկուեր են. զօրաց մէջ վհատութիւն ինկեր է, և կը կարծուի թէ այս վհատութիւնը աւբստրիական բանակներու մէջ խիստ դէշ ազդեցութիւն պիտի ընէ. հիմա ոչ ոք կըրնայ ուրանալ թէ Պօսնիոյ մէջ ընդհանուր ապստամբութիւն մը պիտի ծագի։

Երէկ երեկոյ լսուեցաւ թէ Պուլղարիոյ իշխանը իւր հրաժարականը տալու մտադիր է։

ներուն կը զարնէր, սա ևս առաջնոյն չափ երկիւղալի էր, անոր նման ահարկու դէմք մը, ցած և ատելութեամբ լեցուն կերպարանք մ'ուներ։

Այսպէս թէև ասոնք միևնոյն դրօշակին կը վերաբերէին և միևնոյն կարծիքն էին, սակայն հանդիսականք աչքերնին ասոնց վրայ տնկեցին տեսնելու համար թէ ինչ պիտի ըլլայ վախճանը։ Առաջի՛ դարձին երկու հայրենասէրք իրարու նայեցան. և այս նայուածքը երկուքին փոքրիկ դեղնութիւն պատճառեց։

Երկրորդ դարձին կեդրոնին մօտ իրարու հանդիպեցան։

— Աստուած իմ, Սիմոն քաղաքացին է եղեր, ըսաւ առաջին հայրենասէրը։

— Այո ինքն է. սակայն Սիմոն քաղաքացիէն ի՛նչ կուզես, և ո՛վ ես դու, ըսէ նայիմ։

(Շարունակելի)

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԴԵՂԱՐԱՆ Պ. ԵՒ Հ. ՔՐԻՍՏՈՓՈՍԵԱՆ ԵՂԲՕՐՑ

Երկար ժամանակէ ի վեր՝ դեղալաճառուԹեան եւ դեղագործուԹեան ղբաղելով՝ հասարակուԹիւնը դոհացնելու համար մեր ձեռքէն եկած չանքը խնայած չըլլալնիս յայտնի է մեր պատուարժան յաճախորդաց եւ բոլոր հասարակուԹեան։ Այս անգամ ալ, մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրուԹիւն մ'ընծայելու համար դեղարան մը բանալու փափաքելով, չատ տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօԹ եղող մեր Պօլսոյ եկեղի-ձամիի Թիւ. 26 մԹերանոցէն զատ՝նոյնպէս կ. Պօլիս Կամուրջին դիմացը 77 Թիւ. «Պ. եւ Հ. Քրիստոփոսեան եղբ.» անուամբ դեղարան եւ մըԹերանոց (տէբոզիԹօ) մ'ալ բացած ենք, ուր Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ քիմիական բաղադրուԹիւններն ու զանազան դեղերը, մեծ խնամով չինուած, եւ ամենէն ընտիր տեսակները կը գտնուին եւ ժամն դնով կը ծախուին։ Ասոնցմէ զատ, ամեն տեսեն գործածուած զանազան տեսակ գինի, աղնիւ ձկան իւղ քօնեաք եւ ուրիշ ըմպելիք միչտ կը գտնուի, ինչպէս նաեւ ամեն տեսակ դործիքներ։

Եկած դեղագիրք խնդոյն Թարմ դեղերով, ժամն գնով եւ մեծ խնամով կը պատրաստուին։ Ասոնցմէ զատ, դեղարանին վերնայարկը բժիչկաց համար յատուկ տեղ որոշուած ըլլալով, հիւանդուԹեան մը համար բժիչկի հետ խորհրդակցիլ ուզող անձինք, մեր դեղարանը գալով, ամեն կերպով օգուտ կը տեսնեն։ Նոյնպէս մինչեւ ցարդ կառքով պըտրտող եւ իրենց ճարտարուԹեամբ ամենուն ծանօԹ եղող հռչակաւոր առաձնաձ յժ Պ. Կրէկուար Ջամի եւ Ֆոքա եղբարք եւս, մեր դեղարանին վրայ մեր կողմանէ իրենց վարձուած աենեկին մէջ ամեն օր կը գտնուին։

*
* *

Դարձեալ հռչակաւոր բժիչկ Մեծ. Տօքթ. Արապեանն ալ որ իւր ճարտարուԹեամբը ամենուն ծանօԹ եղած է, ամեն կիրակի օր ժամը 4 էն մինչեւ 8 իրեն ներկայացող հիւանդները պիտի բարեհաճի ձրի նայելու։ դարձեալ միւս օրերն ալ առաւօտեան ժամը 5էն մինչեւ 8 մեր դեղարանը գտնուիլը յարգոյ հասարակուԹեան իմաց կուտանք։

ԿԼՈՒԱՌ
(ՆԱԽԿԻՆ ՔՕՆԹԻ ԵԻ ՇԱՀԻՆԻ)
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԾԽԱԼՈՑԻ ԵՒ ՍԻԿԱՐԻ

109. ԿԱԼԱԹԱ ՍԱՆՏԸՓՃԸԼԱՐ ՓՈՂՈՑ .109

Սոյն գործարանին մէջ մեծ խնամով կը պատրաստուին ԵԷնիճէի ընտիր բերքերէն ամեն տեսակ աղնիւ ծխախոտ եւ հոտաւէտ սիկար, որուն առուգուԹեան կրնան փորձով վերկայել ամեն ճաշակի տէր ծխողներ եւ հաստատել Թէ մեր հռչակաւոր գործարանին իրաւամբ արժանացեալ է իւր նոր անուանակոչուԹեան այն է «Կլուառ», վասն զի իւր նըմանեաց մէջ մրցմամբ յաղԹանակած եւ «փառքն» ստացած է։

Թէ գաւառներէն եւ Թէ օտար երկիրներէն ուրուած հրամաններն ինչ քանակուԹեամբ որ ըլլայ, փուԹանակի եւ ճշդիւ կը գործադրուին։

Գիներն խիստ չափաւոր են։

Մանաւորապէս Եւրոպա զրկուելիք ապրանք ազատ են պանտրոլի տուրքէն ըստ մաքսային օրինաց։

Մեծ վաճառատուն ի Կալաթա, Սանտըքճըլար փողոց Թիւ 109։

Մասնաճիւղ ի Պօլիս Պալըք-բազար Թիւ 165։

ՏԷՄԻՐՔԱՔՈՒԼԵԱՆ ԵՂԲՕՐՔ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒՐԱՆՈՑ

Ա.յս հիւրանոցն հաստատեալ է Մահմուտ-փաշայի վարի կողմը, կամրջին մօտ, Հաճի-Կէօչէք մզկԹին դէմը Մօլա-Թաչը փողոց Թիւ 10. ապահով մաքուր ու օդաւէտ է, և գիներն չափաւոր. ընտանիք ալ կրնան հանգիստ ընել. ունի ճաշարան և սրճարան մը՝ ամեն ազգի լրագրերով զարդարեալ. Պօլսոյ մէջ այսպիսի հիւրանոցի մը նմանը չկայ, վերջապէս ըստ ամենայնի գոհ կըլլան յաճախորդք։

Ապտ-իւլ-Ճէլիլ

Ա Զ Դ

Անդրիանուպօլիս Պաստաճըլար խանը «Հօթէլ Րումելի» անուն պանդոկ մը բացուած է Թագաւոր աղա Թագաւորեանի տնօրէնուԹեան ներքեւ, ուր կը գտնուին մաքուր անկողիններ, զբօսարան, երգեցիկ ազջկունք, ճաշարան եւ ամեն տեսակ ընտիր ըմպելիք։

Պօլսէն եւ այլ գաւառներէն Անդրիանուպօլիս գացող աղդայինք չատ դոհ պիտի ըլլան։

Ա. Ա. ՍՈՒՐԻՆԵԱՆ
ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ԵԻՐՈՊԱԿԱՆ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԵԱՑ
Կ. Պոլիս, Մըսըր-Չարչըի քով Թահմիզ փողոց, Թիւ 70

Ա.յս նոր վաճառատան մէջ կը գտնըւին նպարեղինաց ամենէն ընտիր տեսակներն, Միպերիոյ առաջին կարգի կարագ իւղ, խահուէ, շաքար, պանիր, ձէԹ, բէԹրօլի կաղ, բրինձ, լուբիա, սպարմաչէԹ մոմ, օսլայ, աճառ, ձիԹապտուղ, մաքառնա, բաԹաԹէս, եւրոպայէն յատկապէս բերել տրուած զանազան աղած ձկներ, Մալակայի, Պօրտոյի և Շամբանիոյ գինիներ, քօնեաք և այլն և այլն։

Գներու չափաւորուԹեան և կշռոց ճշդուԹեան մասին պատուարժան յաճախորդք ըստ ամենայնի դոհ պիտի լինին, վասն զի ամբ որ աղնիւ ազգայինք այսպիսի հայկական վաճառատուն մը պիտի քաջալերեն, չդիմելով օտարին, որով իրենց գործնական ազգասիրուԹեան օրինակ ընծայած պիտի լինին։

Մայրաքաղաքիս Թաղերէն, արուարձաններէն առ մեզ ուղղեալ յանձնարարուԹիւնք փուԹով և սովորական ճշդուԹեամբ կը կատարուին։

Ա Զ Դ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ասմա ալԹը Կերիպ խանի դիմաց Ա. Գասպարեանի Թիւ 83 վաճառանոցին մէջ կը ծախուին ընտիր տեսակէ եւ ժամն գնով հետեւեալ ապրանքները օխայով եւ պարկով. աճառ, չաքար, խահուէ, բրինձ, ձէԹ եւայլն։

Ցաճախորդք ըստ ամենայնի գոհ պիտի ըլլան. ուզողը Թող փորձէ։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՊՕՐՍԱ

Օսմ. Գօնս. Դոց. երէկ իրիկուն	14-21
» » Բաց. այս առաւօտ	–

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

ՍօսիէԹէ ժէնէրալ Անգղ. Լիր.	5-35
» Օթօման » »	4-10
Կ. Պոլսոյ Պանքան » »	10-5
Քրէտիի ժէնէրալ » »	7-7
» 1865 (ՄուԹուն) » »	74-
» 1869 (Բրինար) » »	70-
» 1872 (Պօն տիւ Թրէզօր)	26-
» 1873 (Բրինար) » »	65-
Թրամվայ Օսմ. Լիր.	3-50
ԹղԹադրամ » »	880
Րումելի երկաԹուղի Քրանք	60-25
Լաւրիում »	161-

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
(Օսմ. ոսկիէն 100 դուրուշէն)

Անգղիկն. ոսկի	110-10
Գաղղիական »	87-37
Բօլ »	90-14
Քրիմից »	51-15
Գարպօն ԹուղԹ	8-88
Գարպօն արծա.	90-20
Մէճիտիէ	108-
Վեցնոց	124-30
Հինգնոց	208-
ՄէԹալիք	207-

ՏԷՐ-ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. Զ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Բիզա փալա խան Թիւ 14

ՓԱՆԱՍԷ
ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄԱՐԱՑԻՈՑՆ

Կը ծախուի Մինասեան եւ Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Գալաթիա կ. Պոլսոյ։

Փանասէն իւր օգտակարուԹեամբն, ինչպէս Ամերիկայի եւ Եւրոպիոյ, նոյնպէս եւ Թուրքիոյ այլ եւ այլ կողմերը մեծ ընդունելուԹիւն գտած է։

Փանասէն գեղացւոյն եւ գաւառացւոյն բժիչկն ու բարեկամն է, եւ մեծ օրհնուԹիւն մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր բժիչկ ու դեղ եւ դարման հազիւ կը գտնուին։ Փանասէն բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով՝ բոլորովին անվնաս է։ Փանասէն այրածին ցաւը կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ. նոյնպէս եւ մարմնոյն կտրուած ու ճմլուած տեղերուն ցաւն ու բորբոքը չուտով կ'անյնէ։

Ջղային, յօդային եւ ոսկրային սաստիկ ցաւերը բուժելով՝ տագնապալը կը հանդարտեցնէ։ Ստամոքսի, փորի եւ աղեաց ցաւերը կը կտրէ ու պաղէ յառաջ եկած դժուարուԹեանց առաջքը կառնուէ։

Փանասէն ակռայի սաստիկ ցաւերը չուտով կը բուժէ։ Մարմնոյն կտրուած կամ վիրաւորեալ կողմերն առատ փանասէ քսելով չուտ կը բժշկուին ու կը գոցուին։ Փանասէն կը բժշկէ նաեւ փորհարուԹիւն, Թանչք, հազ, ջերմ, կոկորդի բորբոք եւ ուռեցք, մէջքի ցաւ եւ այլ զանազան ախտեր, որոց սկզբնապատճառը դրեթէ նոյնն են։ Այսպէս կը վկայեն չատ մեծ դործարանաւորներ, որք փորձած են։ Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պանդուխտք եւ ճանապարհորդք իրենց մօտ փանասէ պահելով եւ յանկարծական դժուարուԹեանց առեն գործածելով մեծ օգուտ կը քաղեն եւ ծանր հետեւանաց առաջը կառնուն։ Փանասէն հեղուկ է, որ Թէ՛ մարմնոյն վրայէն քսելով եւ Թէ՛ խմելով ալ բժշկուԹիւն կը գործէ։

ԳործածուԹեան կերպը հետն է։ Գլխաւոր վաճառատեղին է, Գալաթիոյ Եէնի-ձամիի դրան կից Մինասեանին Ամերիկեան վաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքիս դեղագործաց քով ու գաւառներն ալ կը գտնուին։